

Sygnatura akt II Ca 1061/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 września 2014 roku

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział II Cywilny - Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Grzegorz Buła

Sędziowie: SO Magdalena Meroń - Pomarańska

SR (del.) Agata Maniecka - Kurotaki (sprawozdawca)

Protokolant sądowy: Izabela Ślęzak

po rozpoznaniu w dniu 5 września 2014 roku w Krakowie

na rozprawie

sprawy z powództwa B. G.

przeciwko Skarbowi Państwa - Okręgowemu Inspektoratowi Służby Więziennej
w K.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie

z dnia 6 marca 2014 roku, sygnatura akt I C 821/10/S

1. oddała apelację;
2. zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej Skarbu Państwa – Okręgowemu Inspektoratowi Służby Więziennej w K. kwotę 1800 zł (tysiąc osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego,
3. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie na rzecz adwokata H. Ć. kwotę 2214 zł (dwa tysiące dwieście czternaście złotych) brutto tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną z urzędu powodowi
w postępowaniu odwoławczym.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 6 kwietnia 2010r. wniesionym przeciwko Skarbowi Państwa – Okręgowemu Inspektoratowi Służby Więziennej w K. powód B. G. domagał się w ostatecznie zmodyfikowanym w dniu 18 grudnia 2012r. i doręczonym pozwanemu w dniu 29 stycznia 2013r. żądaniu pozwu zasądzenia na swoją rzecz kwoty 55 000zł z odsetkami ustawowymi od kwoty :

- 20 000zł od dnia wniesienia powództwa,

- 35 000zł od dnia doręczenia odpisu pisma z dnia 18 grudnia 2012r. rozszerzającego żądanie pozwu stronie pozwanej do dnia zapłaty oraz zasądzenia zwrotu kosztów procesu.

Na uzasadnienie żądania zapłaty części dochodzonej kwoty tj. 20 000zł z tytułu zadośćuczynienia za niezgodne z prawem nieludzkie i poniżające traktowanie powód wskazał, że przebywał w podległych pozwanemu Okręgowemu Dyrektorowi Służby Więziennej zakładach karnych w K. ul. (...), Areszcie Śledczym w K. ul. (...) w C. oraz Zakładzie Karnym w N. odbywając kary pozbawienia wolności od 1994r. do chwili wniesienia pozwu tj. 6 kwietnia 2010r. z małymi przerwami między karami nie więcej niż 6 miesięcy .

W miesiącu czerwcu 2008r. został osadzony w Areszcie Śledczym w K. celem odbycia kary 1 roku 6 miesięcy pozbawienia wolności w celi 6 osobowej, gdzie cela z uwagi na metraż przeznaczona była dla 2 osób tj. w celi nr 246. Następnie został przeniesiony do celi 14 osobowej gdzie łóżka były piętrowe po 3, gdzie na tym metrażu powinno przebywać 6 osób. W konsekwencji narażono powoda na utratę zdrowia fizycznego i psychicznego. Następnie przewieziono go do więzienia o obostrzonym rygorze .

W każdym z zakładów karnych gdzie był osadzony łamane były jego prawa, a to :

1. nieodpowiednie żywienie (niewłaściwa jakość, i temperatura),
2. brak zajęć K.O. oraz nieprowadzenie programu resocjalizacji,
3. brak dostępu do akt osobowych w tym regulaminu aresztu,
4. utrudnianie kontaktu z bliskimi ,
5. trudny dostęp do telefonu,
6. brak warunków do utrzymania higieny osobistej,
7. zagrożenie bezpieczeństwa osobistego przez umieszczenie w jednej celi osób o różnym stopniu demoralizacji,
8. przedmiotowe traktowanie osadzonych przez funkcjonariuszy służby więziennej,
9. zawyżone i niewłaściwe ceny w kantynie więziennej,
10. niewłaściwe funkcjonowanie służby zdrowia, której w ogóle nie ma w rzeczywistości.

Ostatecznie pełnomocnik powoda sprecyzował, że zadośćuczynienia domaga się za okres 10 lat przed wniesieniem powództwa za działalność jednostek organizacyjnych Skarbu Państwa, a to Aresztu Śledczego w K. oraz Zakładu Karnego w N.. Dalej na uzasadnienie żądania pozwu w części rozszerzonej o kwotę główną 35 000 zł powód wskazał, iż powyższa kwota stanowi zadośćuczynienie za utratę zdrowia w związku z zarażeniem powoda gruźlicą. Wskazano, iż powód po opuszczeniu zakładu karnego w N. zaniepokojony stanem swego zdrowia zgłosił się do zakładu opieki zdrowotnej w celu konsultacji z lekarzem. W dniu 19 czerwca 2012r. okazało się po przeprowadzeniu badania, iż powód jest chory na gruźlicę. Dostał skierowanie do szpitala w celu podjęcia leczenia. Dnia 22 czerwca 2012r. Dyrektor Zakładu Karnego w N. sporządził i wysłał do powoda pismo, w którym poinformował powoda, iż w związku z wykryciem gruźlicy płuc u współwięźnia wspólnie osadzonego z powodem w celi mieszkalnej powinien niezwłocznie przeprowadzić badanie na okoliczność potencjalnego zarażenia się od współwięźnia chorobą .

Strona pozwana Skarb Państwa – Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej w K. w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów według norm przepisanych, w tym także w części obejmującej rozszerzone żądanie nie pozwu.

Strona pozwana zarzuciła, że :

1. zaprzecza wszelkim faktom poza wyraźnie przyznanymi,
2. Zakład Karny w C. nie podlega Okręgowemu Inspektoratowi Służby Więziennej w K.
3. roszczenie nie zostało wykazane, a to na czym miałyby polegać rzekomo poniesiona szkoda, a także doznana krzywda i na jakich zasadach powód ustalił ich wysokość,
4. powód nie przedstawił konkretnych dowodów na poparcie swoich twierdzeń,
5. przebywanie w przeludnionej jednostce penitencjarnej nie skutkuje automatycznie powstanie przesłanek koniecznych dla odpowiedzialności z tytułu naruszenia dóbr osobistych,
6. przedawnienia roszczeń za okres pobytu powoda w Areszcie Śledczym w K. w latach 1994r. do 21.04.2006r. ,
7. dochodzenie roszczenia przez powoda z powodu osadzenia w celi przeludnionej jest nadużyciem prawa przez powoda, albowiem powód był osobą wielokrotnie naruszającą porządek prawny .

Odnośnie rozszerzonego żądania pozwu strona pozwana także wniosła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów procesu.

Strona pozwana zarzuciła, że :

1. strona pozwana uczyniła zadość procedurze postępowania w przypadku stwierdzenia rozpoznania przez lekarza choroby zakaźnej,
2. u skazanych, którzy mieli styczność z chorym, a w dalszym ciągu przebywali w Zakładzie Karnym w N. i których objęto bezpośrednim nadzorem epidemiologicznym, w tym poddano ich badaniom diagnostycznym, wykluczono zakażenie. Osadzony, u którego wykryto chorobę został skierowany do szpitala przy Areszcie Śledczym zapewniającego skuteczną izolację.
3. z zalegającej w aktach sprawy książki zdrowia powoda wynika że w dniu 14 marca 2010r. tj. 14 dni od przyjęcia powoda do zakładu karnego został on poddany radiologicznemu badaniu klatki piersiowej, co odpowiadało wytycznym określonym w Rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 października 2003r. w sprawie szczegółowych zasad, zakresu i trybu udzielania opieki zdrowotnej (..) Z upływem 24 miesięcy w dniu 14 lutego 2012r. powód został skierowany na kolejne profilaktyczne badanie płuc. Znamienne jest że powód odmówił poddania się temu badaniu . Strona pozwana przeprowadzała prawem wymagane procedury. To sam powód, był podmiotem któremu nie zależało na realizacji czynności mających na celu ochronę zdrowia,
4. powód był osadzony z chorym na gruźlicę tylko 11 dni. Stwierdzenie zachorowania na gruźlicę miało miejsce 19 czerwca 2012r., kiedy powód przebywał w warunkach wolnościowych od miesiąca, zatem do zarażenia gruźlicą mogło dojść na skutek kontaktu z osobą chorą na wolności,
5. zgłasza zarzut przedawnienia roszczeń za czas sprzed dnia 09 kwietnia 2007r.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 6 marca 2014r. Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie oddalił powództwo, zasądził od powoda B. G. na rzecz strony pozwanej Skarbu Państwa- Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w K. kwotę 3600 zł tytułem zwrotu kosztów procesu i przyznał od Skarbu Państwa Sądowi Rejonowemu dla Krakowa- Śródmieścia w Krakowie na rzecz adwokata H. Ć. kwotę 4428 zł tytułem wynagrodzenia za udzieloną powodowi nieopłaconą pomoc prawną z urzędu.

Za bezsporne w sprawie uznał sąd rejonowy, iż powód był osobą wielokrotnie karaną i obywającą kary pozbawienia wolności w zakładach karnych m.in. w C. Areszcie Śledczym w K., Zakładzie Karnym w N. w okresie od 1994r. do maja 2012r. Powód odbywał karę pozbawienia wolności w Areszcie Śledczym w K. przy ul. (...)

w okresie: 22.08.1994-12,09,1994r.; 18.04,1994-12,07,1994r.; 25,09,1993-02,11,1993r.; 25,11,1995-02,04,1996r.; 05,09,1996-17,11,1997r, 31,01,1999-17,03,2000r., 05,06,2003-19,12,2003r.; 20,10,2005-21,04,2006r.; 30,06,2008-08,01,2009r.;04,03,2009- 18,03,2009r.; 01,03,2010- 02,04,2010r. W okresie od dnia 17 marca 2010r. do dnia 30 marca 2010r. powód B. G. przybywał w celi, której powierzchnia na 1 osobę przypada mniej niż 3 m² , a więcej niż 2 m² na osobę . Pismem z dnia 22 czerwca 2012r. skierowanym do powoda Dyrektor Zakładu Karnego w N. poinformował go o konieczności niezwłocznego poddania się badaniom profilaktycznym w kierunku gruźlicy płuc, a to w związku z wykryciem u jednego ze współosadzonych gruźlicy płuc.

W stanie faktycznym sąd rejonowy ustalił, iż powód był osadzony w Areszcie Śledczym w K. w dniach :

- 1) od 01.07.2008r. do 03.07.2008r. w celi nr 231,
- 2) Od 03.07.2008r. do 11. 09.2008r. w celi nr 243,
- 3) Od 11 09. 2008r. do 15 .10.2009r. w celi nr 435,
- 4) w dniu 04 marca 2009r. w celi 231,
- 5) Od 05.03.2009r. do 18 03. 009r. w celi nr 435.

W czasie osadzenia powoda w Zakładzie Karnym w N. od 17 marca 2000r. do maja 2011r. z przerwami powód przebywał w celach spełniających normy powierzchni 3 m² na osobę osadzoną .

Od 18 marca 2009r. powód był osadzony w Zakładzie Karnym W N. :

- 1) Od 18.03.2009r. do 07.04.2009r. w celi nr 48 o pow. 9,98 m² dla 3 osadzonych,
- 2) Od 07 .04.2009r. do 02.09.2009r. w celi nr 58 o pow. 13 m² dla 4 osadzonych,
- 3) Od 02.09.2009r, do 22.09.2009r. do w celi nr 46 o pow. 9,04 m² dla 3 osadzonych ,
- 4) Od 22 .09. 2009r. do 25.11.2009r. w celi nr 94 o pow. 10,53 m² dla 3 osadzonych.

Od 2 kwietnia 2010r. powód był osadzony w Zakładzie Karnym w N. :

- 1) Od 02,04,210r. – di 01,06,2010r. w celi nr 92 o pow. 10,17 m² dla 3 osadzonych ,
- 2) Od 01,06,2010r. do 17,09,2010r. w celi nr 1040 pow. 14,35 m² dla 4 osadzonych ,
- 3) Od 17,09,2010r. do 20,10,2010r. w celi nr 43 o pow. 9,35 m dla 3 osadzonych ,
- 4) Od 20/10/2010 do 07,12,2010r. w celi nr 328.

Areszt Śledczy w K. był objęty wizytacjami Sędziego Penitencjarnego Sądu Okręgowego w Krakowie za okres od 1 stycznia 2008r. -31 grudnia 2009r. Wizytacja miała miejsce w lutym 2009r. i objęła stan cel mieszkalnych, urządzeń sanitarnych, pomieszczeń przeznaczonych na potrzeby ogólne ambulatorium szpitala, cel zabezpieczających, kuchni i stołówki. W toku wizytacji stwierdzono, że stan zaludnienia oscylował na poziomie 93%-101% , jednakże zaludnienie pawilonu mieszkalnego kształtowało się na poziomie od 102-122% . Ustalono, iż osadzeni byli zakwaterowani w celach wieloosobowych, które były utrzymane w czystości i porządku . Każda cela była wyposażona w łóżka, stolik, krzesła, szafę, głośnik i instalację przyzywową. Na bieżąco były wykonywane przeglądy wszystkich pomieszczeń pod względem sanitarnym i technicznym. Osadzeni przebywali w odzieży służbowej. Wszyscy osadzeni mieli miejsce do spania wyposażone w materace, pościel, koc i poduszkę. Bielizna pościelowa była wymieniana regularnie co dwa tygodnie, bielizna osobista co tydzień, odzież i obuwie zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Terminowo i zgodnie zobowiązującymi normami były wydawane środki czystości do utrzymania czystości pomieszczeń i higieny osobistej. Osadzeni korzystali regularnie z łaźni. Każda cela była wyposażona w urządzenia sanitarne w tym umywalki z bieżącą ciepłą wodą do której dostęp jest nieograniczony. Wyżywienie osadzonych wydawane było zgodnie z wewnętrznym porządkiem wizytowanego zakładu. Każdy z osadzonych otrzymywał trzy posiłki dziennie, jakość wyżywienia była dobra. Nie było skarg osadzonych w tym zakresie. Posiłki były przygotowywane z uwzględnieniem norm żywienia, ich właściwej kaloryczności i wartości odżywczej. Opiekę zdrowotną sprawował nad osadzonymi Zakład Opieki Zdrowotnej Aresztu Śledczego, w skład którego wchodził szpital wraz z pracownikami diagnostycznymi, apteką okręgową oraz ambulatorium. W szpitalu wyodrębniono trzy oddziały: chorób wewnętrznych, obserwacji sądowo psychiatrycznej i chirurgiczny. W ambulatorium działał gabinet dentystyczny, w którym odnotowano 4 657 wizyt. W ambulatorium konsultacji udzielali lekarze specjaliści, a najwięcej chirurg, psychiatra dermatolog, okulista. W zakresie realizacji zadań penitencjarnych i resocjalizacji stwierdzono prowadzenie działań wychowawczych opartych na poszanowaniu praw osób pozbawionych wolności z konsekwentnym egzekwowaniem obowiązków. W zakresie zajęć kulturalno- oświatowych prowadzone były w 2008r. programy działań w zakresie rekreacji ruchowej osadzonych, koła plastycznego, emisji filmów, nauki j, angielskiego, program pracy z osobami uzależnionymi od środków odurzających i alkoholu, program metadonowy . W roku 2008r. udzielono łącznie 9 348 widzeń, z czego 6308 dla osób skazanych. Z rozmów telefonicznych osadzeni korzystali 15 652 razy. W areszcie działał ośrodek diagnostyczny, w którym zatrudnionych jest 3 psychologów oraz współpracujący wychowawca i lekarz psychiatra. Na badania psychologiczne skierowanych zostało w 2008r. 168 skazanych. W 2008r. nastąpił znaczny wzrost skarg osadzonych . Wpłynęło 398 skarg, w tym 160 odnośnie opieki zdrowotnej. Jedna skarga była zasadna. Ostatecznie oceniono, iż działalność zakładu była prawidłowa, a zadania statutowe realizowane w sposób nie budzący zastrzeżeń. Zalecono m.in modernizację kuchni więziennej i wymianę centralnego ogrzewania w budynku penitencjarnym. W roku 2009r. warunki odbywania kary były zbliżone do tych jak w roku 2008r. W uwagach końcowych wskazano na pozytywną ocenę działalności Aresztu Śledczego właściwie realizującego zadania statutowe .

Zakład Karny w N. jest placówką, w której osadzeni są recydywiści, osoby z deficytami w zakresie umiejętności społecznych i rozwiązywania podstawowych potrzeb życiowych, mające poważne problemy adaptacyjne. System terapeutyczny realizowany był w 2009r. przez :

- zajęcia kulturalno-oświatowe realizowane przez prowadzenie m.in. dyskusji, pogadanek, wywiadów, indywidualnej pracy twórczej, zajęć sportowo rekreacyjnych na powietrzu. Zakład dysponuje boiskiem sportowym do gry w siatkówkę i koszykówkę. Zajęcia na nich były organizowane dla skazanych z każdego oddziału dwa razy w tygodniu. Jednostka ta dysponuje pomieszczeniem przeznaczonym do ćwiczeń rekreacyjnych, w którym znajdują się urządzenia posiadające atest. W 2009r. przeprowadzono 49 konkursów tematycznych w których udział wzięło 4437 skazanych.

- oddziaływanie przez pracę, gdzie osadzeni byli zatrudniani odpłatnie,

- nauczanie. W zakładzie działały szkoły zawodowe dla dorosłych uczące zawodów w kierunku murarz, obuwnik, blacharz. Działa także liceum ogólnokształcące dla dorosłych ,

- opiekę psychologiczną i wychowawczą. Opieka wychowawcza realizowana jest codziennie. Oddziaływanie psychologiczne głównie przez rozmowy indywidualne dokumentowane w aktach osobo poznawczych.

Opieka zdrowotna realizowana w ambulatorium, gdzie pracowało 2 lekarzy, lekarze konsultanci: psychiatra, internista, okulista, lekarz medycyny pracy oraz 3 pielęgniarki. Nie była to opieka całodobowa. W nagłych przypadkach Zakład Karny korzystał z Pogotowia Ratunkowego oraz SOR w B..

W 2009r. wpłynęło 221 skarg m.in. na warunki bytowe, opiekę zdrowotną, widzenia, zatrudnianie, przepustki. Ogólny wynik wizytacji wykonywanej przez Sędziego Penitencjarnego był pozytywny, ze stwierdzeniem praworządnego i humanitarnego traktowania osób osadzonych. Wskazano, iż z każdym rokiem przybywa osób, które wykazują poważne zaburzenia osobowości przejawiające się zwiększoną agresją wobec otoczenia lub autoagresją. Podobne jak wyżej

warunki osadzenia w Zakładzie Karnym w N. miały miejsce w 2010r. , z tym, że wyremontowano część pomieszczeń, w tym ambulatorium. Pomimo to potrzeby remontowe w tej jednostce nadal istniały.

W Zakładzie Karnym w N. osadzonemu umożliwia się kontakt z rodziną, osadzony ma 2 godziny widzeń miesięcznie, osadzony ma możliwość rozmów z rodziną codziennie. Ma możliwość w zasadzie nieograniczonych kontaktów korespondencyjnych z rodziną. Powód nie składał skarg do Kierownika penitencjarnego na ograniczanie kontaktów z rodziną. Osadzeni mają możliwość uczestnictwa w zajęciach kulturalno –oświatowych. Powodowi nie odmówiono prawa uczestnictwa w takich zajęciach. Powód był raczej nagradzany niż karany w czasie pobytów w Zakładzie Karnym w N.. W każdej celi jest regulamin porządku wewnętrznego Zakładu Karnego w formie książeczki. Powód korzystał ze spacerów. W zakładzie karnym występował problem przeludnienia przez okres 6 miesięcy. Wówczas były wydawane decyzje o umieszczeniu skazanych w celach przeludnionych na okres 14 dni, a za zgodą Sądu Penitencjarnego do 28 dni. Zakład realizował zajęcia kulturalno- oświatowe pomimo kłopotów. Powód w czasie pobytu w Zakładzie Karnym w N. pracował. Był zatrudniony przy pracach porządkowych i gospodarczych jako sprzątający szkołę, a później był zatrudniony w więziennym przedsiębiorstwie jako obuwnik. Osoba osadzona mogła podjąć zatrudnienie po uzyskaniu pozytywnej opinii lekarskiej. W zakładzie karnym w N. cele były wyposażone zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości w łóżka, szafki więzienne, taborety, półki higieniczne, lusterka, miednice. Skazani raz w miesiącu otrzymują środki czystości, pasty do podłogi, kostki do toalet , czyściki, miotły. Jadłospis odpowiada normom kalorycznym posiłków. Wpłynęła jedna skarga dotycząca żywienia, lecz była bezzasadna. W jednostce jest powołany zespół do oceny, czy ceny w kantynie nie są wyższe niż na lokalnym rynku. Zdarzało się, że były niższe. W zakładzie karnym na bieżąco są prowadzone remonty, prac inwestycyjnych nie prowadzono. Do cel codziennie w wyznaczonych godzinach jest doprowadzana ciepła woda

W czasie pobytu powoda w Areszcie Śledczym w K. powód wraz z innym osadzonym M. M. (1) przebywał w celi 8 osobowej, w której było jednak osadzonych 12 osób. Kącki sanitarne nie były w pełni zabudowane. Wydostawały się nieprzyjemne zapachy na celę. Jedzenie nieraz było serwowane zimne .

W zakładzie karnym w N. wyjścia na świetlicę były rano, kiedy powód przebywał w pracy.

Powód w czasie pobytu w Areszcie Śledczym w K. przebywał w latach 2006-2007 w celi nr 209, gdzie przebywało 14 skazanych. Było przeludnienie. W celi łóżka były 3 piętrowe ustawione wzdłuż ścian. Nie było wystarczająco miejsca przy stołach gdyby wszyscy osadzeni chcieli jednocześnie przy nim usiąść. Nie było miejsca na jednoczesne chodzenie wszystkich osadzonych po celi. Kącik sanitarny nie był zabudowany do sufitu. Była tam jedna umywalka i jedna toaleta. Zapachy wydostawały się na zewnątrz. Można było otwierać okna. Cela była dla palących. O tym, czy osadzeni byli umieszczani w celi dla palących decydowała deklaracja osadzonego. Nie było cel mieszanych dla palących i niepalących. Każdy z osadzonych miał do swej dyspozycji pół szafki na przechowywanie talerzy, środków czystości i żywności. Za utrzymywanie porządku w celi odpowiadał starszy celi, zaś za utrzymanie czystości celi odpowiadali osadzeni, były ustalane dyżury. W Areszcie Śledczym była sala do ćwiczeń jedna na cały zakład. Powód chciał się spotykać ze swoją konkubiną, która chciała przyprowadzić dziecko. Powodowi czyniono problemy z udzieleniem widzenia, odmówiono zgody. Powód złożył raz skargę na odmowę dostępu do akt osobowych, która została prawdopodobnie uwzględniona przez sędziego penitencjarnego .

Powód leczył się psychiatrycznie, miał schorzenia kręgosłupa, leczył się na nadciśnienie.

W okresie od 17 marca 2010 do 30 marca 2010r. powód był osadzony w Areszcie Śledczym w K. w celi w której powierzchnia wynosiła poniżej 3 m² na 1 osobę i więcej niż 2 m² na 1 osobę , o czym powód został pisemnie powiadomiony .

Powód przed osadzeniem w Areszcie Śledczym w K. w 1993r. był uprzednio leczony psychiatrycznie oraz z powodu gruźlicy płuc. W wywiadzie ustalono alkoholizm w trakcie leczenia . W miejscach osadzenia powód miał zapewniony dostęp do opieki medycznej. Był konsultowany przez lekarzy specjalistów. W czasie osadzenia w zakładach karnych powód był konsultowany przez lekarzy: psychiatrów, internistów, stomatologów, laryngologów, neurologów . Konsultacje u lekarzy różnych specjalności odbywały czasem kilkakrotnie w ciągu tygodnia lub wielokrotnie w ciągu

miesiąca. Wykonywano okresowe kontrole bakteriologiczne w kierunku gruźlicy (np. w 1994r., 2003r.) oraz okresowe RTG płuc (np.w 1994r., 1995r, 1996r., 1997r, 2003r. 2005,2007 2008r. 2011), przechodził również okresowe badania dentystryczne . Powodowi wydawano leki .

Osadzeni na oddziale mieszkalnym zapisują się do lekarza i planowe przyjęcia odbywają się raz w tygodniu. W przypadku pilnym, przejścia są realizowane niezwłocznie, także po godzinach pracy ambulatorium, z uwagi na całodobowy dyżur lekarski. Leki i środki lecznicze są dostarczane osadzonym bezpłatnie na podstawie recepty realizowane przez okręgową aptekę w areszcie śledczym . Opieka medyczna organizowana jest w sposób ciągły.

W czasie pobytu w Zakładzie Karnym w N. powód zgłaszał dolegliwości z powodu bólu głowy, neuralgii na podłożu nerwu trójdzielnego. Był w tym zakresie konsultowany w Szpitalu (...). Badania rentgenowskie płuc wykonywane są osadzonym co do dwa klata. Pomimo prowadzenia profilaktyki zdarzają się przypadki zarażenia także reaktywacji choroby. Gruźlica przebiega czasami bezobjawowo. Zgłoszenia gruźlicy są monitorowane przez Sanepid .

Cele w Areszcie Śledczym w K. są wyposażone w łóżko i taboret do wyłącznego użytku przez osadzonego, stoły, szafy, szafki. Jest kącik sanitarny, do którego jest doprowadzona ciepła i zimna woda, znajduje się tam skanalizowany sedes. Kącik jest wydzielony z materiałów trwałych z drzwiami przesuwными. W każdej celi znajduje się grzejnik centralnego ogrzewania. W celach znajduje się wentylacja grawitacyjna. Każdy osadzony ma miejsce przy stoliku. Posiłki przygotowuje kuchnia więzienna z zachowaniem przestrzegania wielkości i kaloryczności posiłków zgodnie z normami. Kantyna więzienna jest kontrolowana raz na kwartał co do wysokości cen. Cyklicznie prowadzone są remonty cel mające na celu odnowienie powłok malarskich. Osadzony powód miał prawo korzystania telefonu, widzeń, wysyłania korespondencji na koszt aresztu. Sala do zajęć sportowych była remontowana. Skazani mogą korzystać z biblioteki. Skazani zamawiają książki korzystając z katalogu. Otrzymują wybrane pozycje. Poza godzinami spacerów skazany może uczestniczyć w zajęciach edukacyjnych, zajęciach kulturalno – oświatowych. W celach znajduje się regulamin wewnętrznego porządku.

Powód w dniu 19 czerwca 2012r., już po opuszczeniu zakładu karnego otrzymał skierowanie od lekarza chorób wewnętrznych do szpitala na oddział pulmonologiczny w związku z podejrzeniem gruźlicy.

Ustalając stan faktyczny sąd rejonowy oparł się na dokumentach urzędowych, zeznaniach świadków, którym dał wiarę w całości, pominął dowód z zeznań świadka E. G. wobec cofnięcia wniosku dowodowego przez powoda, z zeznań świadka K. O. i P. Z. wobec braku wskazania dostatecznych danych osobowych świadka przez powoda. Sąd rejonowy wskazał, że nie ma obowiązku i podstaw do ustalania danych osobowych świadka pozbawionego wolności. Sąd rejonowy pominął dowód z opinii biegłego pulmonologa na okoliczność czy powód cierpi na gruźlicę, czy chorobę nabył czasie przebywania w zakładzie karnym, ustalenia okoliczności zarażenia gruźlicą w 1993r., możliwości nawrotu choroby na skutek prowadzenia przez powoda wyniszczającego trybu życia w warunkach wolnościowych, a to wobec niestawiennictwa powoda na badanie wyznaczone przez biegłego sądowego bez usprawiedliwienia niestawiennictwa. Zatem sąd rejonowy oceniając ten fakt po myśli art. 233 par 2 kpc uznał, iż brak możliwości przeprowadzenia dowodu z powodu przeszkód stawianych przez powoda nie może obciążać strony pozwanej wnoszącej o przeprowadzenie tego dowodu .

Sąd rejonowy pominął dowód z opinii biegłych wnioskowanych w piśmie pełnomocnika powoda z dnia 30/06/2011r. , a to biegłych z zakresu psychiatrii, pulmonologii, stomatologii i neurologii dla określenia stanu zdrowia powoda w momencie rozpoczęcia osadzenia i porównania go ze stanem obecnym, a to dla określenia konsekwencji zdrowotnych pobytu powoda w celach niespełniających humanitarnych warunków z określeniem stopnia uszczerbku na zdrowiu. W ocenie sądu rejonowego zasadny był zarzut strony pozwanej, że wobec przerw w odbywaniu kar pozbawienia wolności od 1994, bez przedstawienia dokumentacji lekarskiej przez powoda z okresu poprzedzającego osadzenie i późniejszych okresów przerw w odbywaniu kar pozbawienia wolności brak jest możliwości zweryfikowania ewentualnego stanu zdrowia powoda, w szczególności leczenia pulmonologicznego. Sąd rejonowy pominął dowód z zeznań powoda wobec jego nieusprawiedliwionego niestawiennictwa . Powód był dwukrotnie wyzwany do stawiennictwa celem złożenia

zeznań, a to na rozprawę w dniu 29 stycznia 2013r. oraz 07 maja 2013r. i nie stawiał się bez usprawiedliwienia dostatecznego swego niestawiennictwa.

W tak ustalonym stanie faktycznym sąd rejonowy zważył, iż powództwo podlegało oddaleniu w całości jako niezasadne.

Powód domagał się zasądzenia na swoją rzecz zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych, a to prawa do godnego i humanitarnego odbywania kary pozbawienia wolności w oparciu o art. 417 K.c w zw. z art 448 k.c i art. 24 k.c., a także zadośćuczynienia za krzywdę spowodowaną wywołaniem rozstroju zdrowia – zarażenia gruźlica w czasie pobytu w zakładzie karnym w N. w oparciu o art. 445 k.c w zw. z art. 444 par 1 k.c. Zgodnie z art.448 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. W myśl art. 24 par 1 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. Zgodnie z art. 445. § 1 k.c. w przypadku uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Powód domagając się zapłaty zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych zatem winien wykazać w myśl art. 6 k.c., iż doszło do naruszenia jego dóbr osobistych, wykazać rozmiar krzywdy, intensywność naruszenia dóbr osobistych. Domagając się ponadto zapłaty zadośćuczynienia za wywołanie rozstroju zdrowia wykazać, iż doszło do rozstroju zdrowia oraz wykazać związek przyczynowy pomiędzy działaniem pozwanego, a krzywdą a także rozmiar krzywdy.

Na stronie pozwanej ciążył ciężar w myśl art. 6 k.c. wykazania, że zapewnił powodowi godne warunki odbywania kary pozbawienia wolności.

Powód w pozwie jak i w trakcie postępowania poza ogólnikowymi stwierdzeniami dotyczącymi nieodpowiedniego żywienia, braku warunków utrzymania higieny osobistej, braku zajęć K./O, braku kontaktu z bliskimi, utraty zdrowia psychicznego i fizycznego nie wskazał na czym dokładnie powyższe uchybienia miałyby polegać i dokładnie kiedy powstać. W szczególności na czym miałyby polegać utrata zdrowia psychicznego i fizycznego w trakcie pobytu w zakładach karnych i aresztach z przyczyn leżących po stronie administracji zakładów karnych podległych Okręgowemu Inspektoratowi Służby Więziennej w K.

Zważyć należy, zdaniem sądu rejonowego, iż z okoliczności faktycznych sprawy wynika, że powód przed osadzeniem go w zakładach karnych w 1993r. był leczony psychiatrycznie. W trakcie pobytu w zakładach karnych z działalnością których wiąże się niniejsze powództwo był leczony przez lekarzy specjalistów różnych specjalności, o czym świadczy bogata dokumentacja lekarska z tego okresu. Monitorowano na bieżąco stan zdrowia jego płuc, wykonując badania RTG i bakteriologiczne. Wydawano mu nieodpłatnie leki.

Nie uprawnione są zatem twierdzenia o braku dostępu do opieki zdrowotnej. Powód przy tym nie wykazał jaki był jego stan zdrowia przed osadzeniem w zakładach karnych. Skoro twierdzi, że stan jego zdrowia systematycznie się pogarszał w czasie osadzenia w zakładach karnych, to winien wykazać w jakich okresach w tych zakładach karnych nie przebywał i w jaki sposób przebiegało jego leczenie w warunkach wolnościowych. Brak udowodnienia tych okoliczności implikował fakt, że prowadzenie dowodu z opinii szeregu biegłych lekarzy jest nieuzasadnione. Brak bowiem podstaw do weryfikacji stanu zdrowia powoda i oceny opinii biegłego. Odnosnie wydawania powodowi środków higieny osobistej i zapewnienia warunków do jej utrzymania, to twierdzenia pozwu nie znalazły potwierdzenia w materiale dowodowym sprawy. Z zeznań świadków B. i H. wynika, że osadzonym były wydawane środki higieny osobistej i środki czystości do utrzymania czystości w celach.

W zakresie możliwości korzystania z zajęć kulturalno - oświatowych, a to z protokołów wizytacyjnych zakładów karnych, także z zeznań świadków H. i P. J. wynika, że na terenie Aresztu Śledczego w K. i Zakładu Karnego w N. ,osadzeni mieli możliwość korzystania z biblioteki, zajęć rekreacyjnych, nauki, oglądania filmów, udziału w różnego rodzaju konkursach. Powód nie wykazał okoliczności przeciwnej, aby uniemożliwiono mu korzystanie z zajęć K/O, co musi skutkować oddaleniem powództwa w całości.

Powód podnosząc szereg zarzutów przeciwko Skarbowi Państwa za działania przy wykonywaniu władzy publicznej o których mowa w art. 417 k.c. nie wykazał, aby składał skargi w czasie osadzenia (poza jedną skargą na brak widzenia z bliskimi, co do której nie wiadomo jakiej to konkretnie osoby dotyczyła, a zatem brak możliwości ustalenia czy skarga ta była zasadna). Nie wyklucza to oczywiście dowodzenia uchybień w późniejszym procesie, lecz uniemożliwia ocenę czy działania administracji zakładów karnych były podejmowane na bieżąco i czy skargi były zasadne.

Odnosnie twierdzenia powoda co do przeludnienia celi w których był osadzony, a zatem naruszenia przepisu art. 110 par 2 kkw określającego obowiązek osadzenia w celi gdzie metraż wynosi minimum 3 m² na 1 osadzonego , to zarzut ten znalazł potwierdzenie odnośnie osadzenia w celi nr 209 w Areszcie Śledczym w K. w zeznaniach świadka M. i B. . Świadkowie ci potwierdzili, że przebywali z powodem w celi , która była przeludniona, nie posiadała wystarczającej wentylacji grawitacyjnej, co powodowało że przykre zapachy wydostawały się z kącika sanitarnego, który był jednak wydzielony trwałymi ścianami od reszty celi, choć nie sięgającymi w pełni do sufitu. Ponadto powód był osadzony w takiej celi w okresie od 17 marca 2010r. do 30,03,2010r. w Areszcie Śledczym w K. , o czym jednak został pisemnie zawiadomiony przez Dyrektora AŚ zgodnie z art. 110 par 2 b , co wyklucza bezprawność osadzenia .

Podnieść jednak należy, iż powód nie wykazał jak długo przebywał w tej celi , a zeznania świadka M. o aż 14 miesięcznym pobycie w celi 209 w latach 2006- 2009 budzą wątpliwości z uwagi na wykaz osadzeń powoda w tym okresie w różnych zakładach karnych wskazany w odpowiedzi na pozew. Nie wiadomo zatem czy pobyt w tej celi miał charakter nieprzerwany, czy też nie .

Osadzenie w przeludnionej celi o nie w pełni wydolnej wentylacji grawitacyjnej może zostać uznane za niegodne warunki odbywania kary pozbawienia wolności, jednak poza samym ustaleniem tego faktu, nie jest to wystarczające dla zasądzenia zadośćuczynienia. Koniecznym było dalsze ustalenie konkretnie w jakim czasie i jak długo powód w takiej celi przebywał, jak te warunki wpływały na stan psychiczny powoda. Zasądzenie zadośćuczynienia jakkolwiek pozostawione ocenie sądu co do wysokości, musi jednak opierać się na konkretnych przesłankach i nie może być dowolne. W sprawie brak wystarczającego materiału dowodowego dla ustalenia właściwej wysokości zadośćuczynienia z tego tytułu. Wreszcie podnieść należy, iż była to jedna z wielu cel w których powód przebywał w ciągu okresu objętego pozewem, co należy uwzględnić oceniając tę niedogodność.

Odnosnie twierdzenia powoda o wywołaniu rozstroju zdrowia polegającego na zakażeniu gruźlicą na skutek osadzenia w zakładzie karnym w N. z osobą zarażoną, to fakt ten nie został przez powoda dostatecznie udowodniony w myśl art. 6 k.c.

Okolicznością bezsporną w sprawie jest, iż powód przebywał w jednej celi z osobą zakażoną gruźlicą przez okres 11 dni w maju 2012r. o czym został powiadomiony przez Dyrektora Zakładu Karnego w czerwcu 2012r. Powód otrzymał także skierowanie z Poradni Pulmonologicznej do Szpitala w związku z podejrzeniem gruźlicy w dniu 19 czerwca 2012r. Sam ten fakt w świetle podniesionych zarzutów strony pozwanej, jest niewystarczający dla uznania, że rozpoznano u powoda gruźlicę i że ewentualne zarażenie nią nastąpiło w czasie pobytu powoda w zakładzie karnym, a nie np. w warunkach wolnościowych. Powód uprzednio przed osadzeniem w zakładach karnych na gruźlicę chorował, a wznowienie choroby o ile ona wystąpiła , mogło nastąpić z różnych przyczyn. Przyczyn tych z uwagi na brak opinii biegłego pulmonologa nie udało się ustalić. Znamiennym przy tym jest fakt, iż powód dwukrotnie nie stawił się bez usprawiedliwienia na badanie przez biegłego .

Podnieść przede wszystkim zdaniem sądu rejonowego należy, iż powód , nie stawiając się przed sądem celem złożenia zeznań na okoliczności przez siebie powoływane pozbawił się możliwości wykazania czasookresu, w którym miało

dojść do naruszenia jego dóbr osobistych, rozmiaru krzywdy, intensywności przeżyć, wykazania na czym miało polegać naruszenie jego prawa do leczenia, wykazania, czy i w jaki sposób leczył się w czasie pobytów poza zakładem karnym w latach 1994-2010r., czy i w jakich w jakich okolicznościach doszło do zarażenia gruźlicą, jak przebiegał proces leczenia, jakie z tym wiązały się z dolegliwości, warunków osobistych. Fakt ten miał istotne znaczenie dla wyniku postępowania, także dla oceny ewentualnej należytej wysokości zadośćuczynienia.

Niezależnie od powyższego podnieść wreszcie należy, że przepisy art. 445 k.c. i art. 448 k.c. pozostawiają sądowi możliwość zasądzenia zadośćuczynienia, a nie stanowią o obligatoryjnym zasądzeniu należności. Oceniając całokształt materiału w sprawie zważył sąd rejonowy, iż nie wynika z niego, aby powodowi nie zapewniono warunków pobytu w zakładach karnych objętych pozwem w sposób niezgodny z przepisami Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych, jak również, aby nie umożliwiono mu leczenia zdrowotnego zgodnie z przepisami Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 października 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad, zakresu i trybu udzielania świadczeń zdrowotnych osobom pozbawionym wolności przez zakłady opieki zdrowotnej dla osób pozbawionych wolności

Odnośnie osadzenia w warunkach przeludnienia to podnieść należy, iż nie dotyczyło to długiego okresu czasu i było objęte nadzorem Sądu Penitencjarnego .

Niezależnie od tego zważyć należy, iż Skarb Państwa zapewnia warunki osadzenia osób pozbawionych wolności w sposób, na który pozwala stan finansów budżetu państwa. Powód dopuszczając się naruszeń porządku prawnego wielokrotnie w ciągu ostatnich niemal 20 lat nie przyczyniał się w adekwatnym stopniu do ponoszenia ciężaru utrzymania państwa co podlega ocenie w świetle art. 5 k.c. .

Odnośnie zarzutu przedawnienia za okres poprzedzający trzyletni okres przed wniesieniem powództwa w rozumieniu art. 442(1) par 1 k.c. to zważył sąd rejonowy, iż zarzut jest nieuzasadniony. Powód ostatecznie żądaniem objął okres 10 lat przed wniesieniem powództwa i domagał się zapłaty zadośćuczynienia za doznaną krzywdę z powodu rozstroju zdrowia i naruszenie dóbr osobistych, nie zaś odszkodowania , które podlegają 10 letniemu okresowi przedawnienia roszczenia zgodnie z art. 118 k.c. .

Powód również uniemożliwił przez własne zaniechanie przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego pulmonologa co ocenił sąd rejonowy negatywnie dla powoda, a to brakiem wykazania zasadności roszczenia o zapłatę zadośćuczynienia za rozstrój zdrowia.

Roszczenie o odsetki oddalono na mocy art. 481 par 1 i 2 k.c.

O kosztach procesu orzekł sąd rejonowy na zasadzie art. 98 k.p.c. zasądzając od powoda na rzecz powoda kwotę 3600zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika zgodnie z par 6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (...).

Sąd rejonowy przyznał od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Krakowa –Śródmieścia w Krakowie na rzecz pełnomocnika z urzędu powoda adwokata H. Ć. kwotę 4428 zł tytułem wynagrodzenia za udzieloną powodowi nieopłaconą pomoc prawną z urzędu w stawce 3600zł powiększonej o 23 % Vat.

Apelację od powyższego wyroku złożył powód zaskarżając go w całości.

Domagał się jego zmiany i orzeczenia o zadośćuczynieniu zgodnie z żądaniem pozwu.

Zarzucił:

- obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść wydanego orzeczenia, tj. art. 233 § 1 kpc poprzez sprzeczność istotnych ustaleń z zebrany w sprawie materiałem dowodowym oraz przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów wskutek dowolnego przyjęcia, iż przez powoda nie został dostatecznie udowodniony fakt naruszenia jego dóbr osobistych wskutek niezapewnienia mu godnych warunków odbywania kary pozbawienia wolności, podczas,

gdy z materiału dowodowego sprawy wynika przeludnienie cel oraz inne przypadki niehumanitarnego traktowania powoda przez personel penitencjarny,

- obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść wydanego orzeczenia, tj. art. 233 § 1 kpc poprzez sprzeczność istotnych ustaleń z zebrany w sprawie materiałem dowodowym oraz przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów wskutek dowolnego przyjęcia, iż fakt wywołania rozstroju zdrowia powoda polegającego na zakażeniu go gruźlicą na skutek osadzenia go w jednej celi z osobą chorą nie został w dostatecznym stopniu udowodniony, podczas gdy zeznania świadków, w tym M. Z. i dokumentacja medyczna, a także trwająca do 22 czerwca 2012 roku bierność Dyrektora ZK w N. oraz zeznania, a w konsekwencji:

- naruszenie prawa materialnego tj. art. 417 kc, w zw. z art. 448 kc i art. 24 kc poprzez jego niezastosowanie, mimo, że zachodziły przesłanki do zasądzenia zadośćuczynienia w żądanej kwocie,

- naruszenie prawa materialnego tj. art. 445 kc w zw. z art. 444 § 1 kc poprzez jego niezastosowanie, podczas, gdy zachodziły przesłanki do zasądzenia zadośćuczynienia w żądanej kwocie oraz obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść wydanego orzeczenia, tj. art. 266 kpc i art. 267 kpc i przesłuchanie świadków K. L., J. B. i R. H. bez odebrania od nich przyrzeczenia, podczas, gdy okoliczności rozprawy tego wymagały.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Ustalenia sądu rejonowego sąd odwoławczy przyjmuje za własne i podziela wywiedzione przez niego rozważania prawne.

Zgodnie z art. 233 § 1 kpc sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału, przy czym analiza rozbudowanego materiału dowodowego nigdy nie może być tak przeprowadzona, aby nie można było dopatrzeć się w niej pewnych wątpliwości. Przy ocenie skomplikowanego materiału dowodowego nie chodzi jednak o to, czy nasuwa ona takie lub inne wątpliwości co do pewnych szczegółów, lecz o to, czy całość rozumowania, jakie doprowadziło do takiej oceny, nie budzi sprzeciwu. Nie może zaś budzić sprzeciwu rozumowanie, które przedstawia się jako wewnętrznie zwarta, logiczna całość. Takiej też właśnie poprawnej oceny dokonał sąd rejonowy w niniejszej sprawie. Z całości materiału dowodowego sprawy wynika co do zasady, iż poszczególne placówki penitencjarne w jakich przebywał wielokrotnie powód, w okresie objętym żądaniem pozwu zapewniły mu godziwe warunki. Powód miał dostęp do regulaminu placówek penitencjarnych, zajęć kulturalno – oświatowych oraz resocjalizacyjnych, swoich akt osobowych, możliwości utrzymania higieny osobistej, miał kontakt z bliskimi, mógł prowadzić rozmowy telefonicznie, korzystał z opieki medycznej i farmaceutycznej, pracował, przebywał w różnych celach, a osadzenie go w danej celi zależne było od rodzaju zakładu karnego. Analizując zakres warunków w poszczególnych placówkach penitencjarnych wynikający z zeznań pracowników tych placówek, czy szczegółowych protokołów wizytacyjnych sędziów penitencjarnych nie sposób przypisać Skarbowi Państwa znamienia niezgodnego z prawem zaniechania koniecznego dla zaistnienia odpowiedzialności z art. 417 kc. W razie zaś stwierdzenia braku bezprawności zaniechania strony pozwanej zbędne były już dalsze rozważania co do odpowiedzialności odszkodowawczej, a zatem szkoda i adekwatny związek przyczynowy.

Ustalenia poczynione przez sąd rejonowy wskazują na bezprawność w zasadzie jednego tylko czynnika wskazywanego przez powoda to jest występującego kilkakrotnie kilkunastodniowego pobytu powoda w celach przeludnionych, a więc takich, gdzie na jednego osadzonego przypada mniej niż 3 m kw powierzchni celi. Sąd Okręgowy zwraca w tym miejscu uwagę, iż w okresie, za który powód domagał się zadość uczynienia (10 lat) sytuacje te były jednostkowe, niemniej jednak stanowią naruszenie art. 110 kkw. W każdym jednak przypadku powód przebywał krótki okres, bo poniżej 14 dni w celach, gdzie powierzchnia ta była mniejsza niż 3 m kw na osobę, ale nie mniejsza niż 2 m kw na osobę. W placówkach penitencjarnych, o ile zdarzały się przypadki umieszczenia w celach przeludnionych na czas dłuższy niż 14 dni każdorazowo odbywało się to za zgoda sędziego penitencjarnego, a dany osadzony miał ustawowe prawo do skargi na taką decyzję Dyrektora ZK. Nie sposób więc w takim przypadku przypisać bezprawności po stronie funkcjonariuszy

Skarbu Państwa. Osobną kwestię stanowi w tym przypadku także okoliczność niewykazania przez powoda, iż wskutek zaniechań ze strony pozwanej poniósł jakąkolwiek szkodę, a konkretnie, iż wyrządzono mu krzywdę.

Powód po początkowym aktywnym uczestnictwie w zainicjowanym przez siebie procesie w jego końcowym etapie nie stawiał się dwukrotnie bez usprawiedliwienia na przesłuchanie go w charakterze strony pozbawiając się tym samym istotnego w tego rodzaju sprawach dowodu. Któż bowiem więcej może wiedzieć o krzywdzie, czy jej stopniu niż sam zainteresowany, niezależnie od konieczności dokonania obiektywnej oceny przez sąd tego odczucia powoda. W istocie w sprawie niniejszej słusznie sąd rejonowy diametralne znaczenie przypisał przepisowi regulującemu rozkład ciężaru dowodu, a więc art. 6 kc. 1. Przepis art. 6 k.c. ma charakter generalny, ustala zasadę. Jego brzmienie należy uzupełnić zwrotem "z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych". Norma o ciężarze dowodu ma zastosowanie do wszystkich dziedzin prawa prywatnego. Założeniem rozwiązania legislacyjnego przyjętego w art. 6 k.c. jest obowiązywanie zasady kontradyktoryjności (sporności). To właśnie idea sporu, sporności zadecydowała o regule rozkładu ciężaru dowodu. Przepis art. 6 k.c. jest w istocie normą decyzyjną w tym znaczeniu, że przesądza on w określonych sytuacjach o sposobie wyrokowania sądu w postaci oddalenia powództwa. Ciężar dowodu pozostaje w ścisłym związku z problematyką procesową dowodów. Instytucja ta spełnia dwie zasadnicze funkcje. Po pierwsze dynamizuje postępowanie dowodowe w systemie obowiązywania zasady sporności (kontradyktoryjności) w procesie. Po drugie określa wynik merytoryczny sporu (sprawy) w sytuacji krytycznej, gdy strona nie udowodni faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Rozkład ciężaru dowodu ma istotne znaczenie w toku całego postępowania, a nie tylko w fazie wyrokowania sądu. Należy także pamiętać, że sędzia nie jest uprawniony do tworzenia własnych reguł o ciężarze dowodu. Nie należy to do jego kompetencji judykacyjnych w ramach swobodnej oceny dowodów. Problem charakteru prawnego przepisu art. 6 k.c. jest istotny z punktu widzenia kontroli instancyjnej i podstaw apelacji. Istotne znaczenie ma to, czy naruszenie przepisu prawnego o ciężarze dowodu i jego rozmiar zakwalifikować w apelacji jako naruszenie prawa materialnego czy też procesowego. Charakter materialnoprawny mają przepisy regulujące ciężar dowodu. Przepisy prawa procesowego zajmują się rodzajem środków dowodowych, sposobem ich przeprowadzenia i oceny, służą do ustalenia praw podmiotowych. Skoro jednak prawo materialne udziela ochrony prawnej, określa ono także skutki udowodnienia faktów. Jeżeli zaś pewne fakty muszą być udowodnione przez określoną osobę, to ustalenie, kto ma te fakty udowodnić, należy do prawa materialnego. Naruszenie przepisów o ciężarze dowodu (art. 6 kc) stanowi naruszenie prawa materialnego. Dopuszczalna jest zatem kontrola instancyjna kwestii oceny prawnej woli stron. Bez wątpienia, to na powodzie ciążył ciężar dowodu w zakresie udowodnienia jego krzywdy. Nie można zgodzić się z zarzutami apelacji, iż z samych zeznań świadków, a to osób współosadzonych z powodem w placówkach penitencjarnych należało wywieść wszystkie przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa. Skoro z zeznań tych prawidłowo sąd rejonowy ustalił, iż okresowo powód przebywał w przeludnionych celach, zdarzyły się zimne posiłki, urządzone w celach sanitariaty nie były zabudowane do sufitu, a także zdarzyło się, że ceny w kantine były zawyżone, to na powodzie spoczywał obowiązek wykazania, iż w tym zakresie, a doznał krzywdy (poniósł szkodę), gdyż wspomniani świadkowie nie mieli na ten temat żadnych informacji. Jednym ze środków dowodowych dla ustalenia ewentualnego uszczerbku na zdrowiu powoda jest opinia lekarska, gdyż okoliczność ta wymaga wiadomości specjalnych. Powód jednakże nie przedstawił sądowi rejonowemu ani jakiegokolwiek dokumentacji medycznej, gdzie monitorowano jego dotychczasowy stan zdrowia, a właściwie leczenie, ani nawet nie przedstawił listy takich placówek dając tym samym sądowi rejonowemu możliwość zwrócenia się o taką dokumentację, która byłaby jednym ze źródeł dowodu dla opinii lekarskiej, w której biegli mogliby wypowiedzieć się co do ewentualnego uszczerbku na zdrowiu powoda, który to uszczerbek jest uznawany w judykaturze jako jeden z elementów wpływających na wysokość zadośćuczynienia. Podobnie powód dwukrotnie nie stawiał się bez usprawiedliwienia na wyznaczony termin badania przez biegłą sądową lekarza pulmonologa uniemożliwiając tym samym weryfikację jego roszczenia odnośnie zadośćuczynienia za umieszczenie powoda w jednej celi z osobą, u której wykryto gruźlicę płuc. Z okoliczności tej powód wywodził, iż to właśnie od tej osoby sam zapadł na tę chorobę, czyli po prostu, że od niej się zaraził. Jednakże wobec zakwestionowania powyższej okoliczności przez stronę pozwaną dla ustalenia tego faktu konieczne było zasięgnięcie przez sąd rejonowy wiadomości specjalnych, ale dalsza bierność powoda skutecznie uniemożliwiła przeprowadzenie takiego dowodu. Jak wypowiedział się w wyroku z dnia 27 sierpnia 2008 roku II CSK 132/08

Sąd Najwyższy „samo stwierdzenie bezprawności działania funkcjonariuszy Skarbu Państwa nie powoduje powstania obowiązku odszkodowawczego przy braku szkody”.

Analizując dodatkowo kwestię okresowego pobytu powoda w celach przeludnionych, należy zwrócić uwagę, iż w orzecznictwie przyjmuje się wprawdzie, że panująca w celi ciasnota sama przez się godności osadzonego nie narusza, teza ta jednak jest aktualna w odniesieniu do sytuacji, gdy ograniczenie przypadającej na jednego osadzonego powierzchni mieszkalnej nie jest znaczne i długotrwałe, co miało miejsce w niniejszej sprawie odnośnie powoda. Przykładowo można zacytować tezę z wyroku Sądu Najwyższego z dnia 19 października 2011 r. .II CSK 721/10, iż „przebywanie w celi o powierzchni mniejszej niż minimum wyznaczone ustawowo może stanowić wystarczającą przesłankę stwierdzenia naruszenia dóbr osobistych osadzonego. Nie oznacza to jednak, że zawsze, bezwzględnie i automatycznie należy kwalifikować je jako naruszenie tych dóbr, bo uwzględnione być mogą w konkretnej sprawie także inne istotne okoliczności faktyczne, jak chociażby czas przebywania w tych niewłaściwych warunkach”.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 98 kpc – powód przegrał to postępowanie w całości i winien zwrócić stronie pozwanej koszty celowe i niezbędne do podjęcia obrony, co w niniejszej sprawie stanowi wynagrodzenie radcy prawnego strony pozwanej w kwocie 1800 zł na podstawie § 12 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu. O wynagrodzeniu pełnomocnika z urzędu ustanowionego dla powoda orzeczono na podstawie podstawie § 13 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu, z tym, że należną kwotę 1800 zł powiększono o podatek Vat (23 %).